

Bir Hayalin Peşinde
YALÇIN GRANİT ve
Türk Basketbolunun
Hikâyesi

ADAN MAK

Hazırlayan: ALİ GRANİT

ALİ GRANİT
ADANMAK

Can Çağdaş

Adanmak, Ali Granit

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2016

6. basım: Eylül 2022, İstanbul

Bu kitabın 6. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Metin yazarı: Cem Pekdoğan

Dizi editörü Cem Alpan

Editörler: Faruk Duman, Cem Alpan, Şebnem Soral Tamer

Arşiv araştırma: Celal İnaç

Fotoğraf editörü: Murat Kaspar

Düzeltili: Mert Tokur

Grafik uygulama: Atahan Sıralar

Kapak ve kitap tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Özkaracan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-3175-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah., Eski Büyükdere Cad., İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750731754

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ALİ GRANİT

ADANMAK

ANLATI

TEŞEKKÜR

Sekiz ayını bu kitapla uğraşarak geçiren Cem Pekdoğru'ya, bu kitabın yapılabileceğine inanmamdaki en büyük destekçim Şebnem Soral Tamer'e, günlerce arşivlerde sabahlayan Celal İnaç'a, ilk günden beri bana arşiv konusunda destek veren Serdar Gürel, Kerem Atabeyoğlu ve Fethi Aytuna'ya, editöryal desteklerinden dolayı Faruk Duman ve Cem Alpan'a çok teşekkür ederim.

Ayrıca aşağıda ismini yazdığım tüm dostlarıma çok teşekkür ederim:

Ali Ögeyik, Alp Ulagay, Artun Kumrulu, Atahan Sıralar, Ayça Sezen, Ayhan Abayhan, Ayşe Beyazoğlu, Ayşe Granit, Aysin Yörük, Bağış Erten, Bahadır Yanaraltın, Berk Sayan, Can Balcı, Can Öz, Caner Eler, Çağrı Turhan, Erdeniz Türkmen, Eren Loğoğlu, Ersin Uğurlu, Ferhat Duyar, Göknur Gündoğan, Hara Fikiri, Hazar Bayındır, İnan Özdemir, Kerem Güneş, Kubilay Kahveci, Levend Karpat, Mehmet Bingöl, Mehmet Kalkan, Mehmet Tez, Mert Tokur, Murat Kaspar, Mustafa Uysal, Namık Sezen, Olgun Korkmaz, Onur Büyükceran, Onur Erdem, Onur Irmak, Oygur Yamak, Öktem Kalaycıoğlu, Önder Çiçekoğlu, Özge Granit, Raşan Granit, Senem Gezek, Serkan Uygun, Sırma Köksal, Talha Tuncel, Prof. Dr. Tarık Esen, Utku Lomlu, Ümit Altaş, Volkan Günak, Yekta Kopan, Zekeriya Başar Özbilen, Zeynep Çağlıyor.

Görüşleri ve yardımlarıyla kitabıma katkıda bulunan aşağıdaki değerli isimlere de çok teşekkürler:

Abdurrahman Antakyalı, Ahmet Çakır, Ahmet Kurt, Akgün Ertem, Ali Kahyaoğlu, Ali Kazaz, Ali Şen, Atilla Çakmak, Atilla Erten, Atilla Gökçe, Atilla Oymak, Avni Küpeli, Aydın Örs, Ayhan Öz, Ayla Algan, Battal Durusel, Bilgin Gökberk, Burak Safkan, Burhan Özkan, Bülend Karpat, Candan Tekin, Cem Akdağ, Cemal Noyan, Cihansever Yeşildağ, Cihat Levent, Çetin Berkmen, Çetin Çeki, Doğan Hakyemez, Efe Aydan, Efsel Balcı, Efsun Gürver, Emin Bal-

cı, Emin Bengisu, Emre Özkan, Ercüment Sunter, Erdal Poyrazoğlu, Erdoğan Karabelen, Ergin Ataman, Ergun Özen, Erman Kunter, Ertem Göreç, Ertuğrul Erdoğan, Esat Yılmaer, Faruk Çağan, Faruk Süren, Fehmi Özgüler, Fehmi Sadıkoğlu, Ferhan Baras, Fevzi Önder, Gülnur Tuzcuoğlu, Gülşah Özgürel, Güney Barış, Güven Taner, Hakan Turnaoğlu, Halil Dağlı, Hıncal Uluç, Hurşit Baytok, Hüda Budanur, Hüsamettin Topuzoğlu, Hüseyin Kozluca, Hüsnü Akın, İbrahim Kırkayak, İhsan Topaloğlu, İsmet Badem, Jacques Monclar, Kaan Kural, Kemal Dinçer, Kemal Erdenay, Kleanti Çimbikaki, Leyla Alaton, Mahmut Gökçen, Mehmet Ali Kışlalı, Mehmet Altıoklar, Mehmet Arslan, Mehmet Baturalp, Mehmet Çetin Ataüinal, Melih Erçin, Mert Uyguç, Metin Akşenkal, Mirsad Türkcan, Murat Murathanoğlu, Murat Özeyer, Murat Yosmaoğlu, Mustafa Altıoklar, Nazlı Tektaş, Necati Güler, Necip Kapanlı, Nejat Sayman, Nihat İziç, Nur Gençer, Nurhan Aydın, Nuri Tan, Nusret Işıldaksoy, Orhan Köse, Orhan Pamuk, Orhun Ene, Öcal Uluç, Özcan Alptekin, Prof. Dr. Nur Danişmend, Prof. Dr. Okay Eroskay, Raif Durak, Sacit Sel düz, Sadiye Solakoğlu, Savan Zorlu, Sedat Birol, Sedat Özeyer, Selahattin Beyazıt, Selçuk Ersöz, Sema Kasapoğlu, Serdar Ersözlü, Serdoğan Ersözlü, Stefan Đorđević, Talha Çamaş, Teoman Güray, Tito Komninos, Tolga Öngören, Tuğrul Demir, Tulu Demirkuş, Tuncer Kobaner, Turan Çelik, Turgay Demirel, Türkay Çakıroğlu, Ünal Büyükaşcan, Varujan Yakupoğlu, Yavuz Şeremetoğlu, Yiğit Özmen, Yiğiter Uluğ, Zaza Enden, Zekeriya Yıldırım.

SUNU

2002 yılında henüz üniversitedeyken bir basketbol sitesinin forum bölümünde bir yazıyla karşılaştım. Yazıyı yazan kişi televizyonda, dünyanın gelmiş geçmiş en iyi antrenörlerinden Svetislav Pešić'in belgeselini izlediğini, Pešić'in de basketbola çocukluğunda nasıl ilgi duymaya başladığını anlatıyordu. Pešić aynen şöyle diyordu:

Babam beni Belgrad'da bir basketbol maçına götürdü. Bu maçın sonunda bir adam faul çizgisinden gözleri bir bantla kapatılmış olarak faul atışları yaptı ve on atışın onunu da sayıya çevirdi. Bu gösteri çok hoşuma gitti ve basketbola ilgi duymaya başladım. Daha sonradan öğrendim ki oynayan takımlardan biri Avrupa turnesine gelen Galatasaray ve gözü kapalı şekilde faul atan kişi de Yalçın Granit'miş.

Okuduğum bu yazı, babamla ilgili ne kadar az şey bildiğimi düşündürdü bana. O günlerde bir kitap hazırlamaya karar verdim.

2013 yılından itibaren de çeşitli kaynaklardan kupürler toplamaya başladım. *İstanbul Ekspres* gazetesinden *Tercüman* gazetesine, eski *Galatasaray* dergilerinden hepimizin bildiği *Milliyet*, *Hürriyet* gibi gazetelere kadar toplam 13 süreli yayının spor sayfalarına gün gün baktım. İki defa Paris'e giderek *Le Figaro* ve *L'Équipe* gibi Fransız gazetelerinin arşivlerinde çalıştım. Sonuç olarak elimde dört bine yakın kupür ve belge birikti.

Ayrıca 2015 Ocak ayından başlayarak da basketbol ve spor camiasından 152 kişiyle yüz yüze görüştüm. Bu kitap, bulunan kupürlerin ve konuştuğum kişilerin anlattıkları üzerinden kaleme alındı.

Kitap tamamlandığı için artık şunu söylemek mümkün: Bu kitap tabii ki hem benim babama bir hediyemdir hem de basketbol tarihimize ışık tutması açısından önemlidir. Fakat asıl önemlisi, her ne işle uğraşılırsa uğraşılırsın, tüm gençler için bir işe ne kadar adanabileceğinin basketbol üzerinden anlatımıdır.

Ali Granit, Kasım 2015

I

**ÇOCUKLUK,
GENÇLİK**

İLK TRANSFER

Beyoğlu Hasnun Galip Sokak'ta küçük bir oda. Galatasaray Kulübü'nün ileri görüşlü yöneticilerinden, Türk basketboluna hakemliğiyle de yöneticiliğiyle de damga vurmuş Turgut Atakol, Galatasaray Genç Takımı'nda parlayan 17 yaşında bir basketbolcuyla, Yalçın Granit'le birlikte içeri girer. Genç Yalçın'ın kulübe gelip gittiği onca zaman boyunca hiç rastlamadığı bir yüz, karşısındaki masada oturmaktadır.

Turgut Atakol lafı fazla uzatmaz. "Bu arkadaşımız Mülkiye'den burs teklifi aldı," der masada oturmakta olan beyefendiye Yalçın'ı işaret ederek. Kısa bir aradan sonra da ekler: "Biz Yalçın'ın çok iyi bir basketbolcu olacağına inanıyoruz, Galatasaray'da kalmasını istiyoruz."

İlk kez görüyor olmasına rağmen beyefendinin çekim gücüne kapılmaktan kendini alamayan genç Yalçın, yanındaki ağabeyini onaylarcasına başını sallar. 14 yaşındayken onu keşfedip basketbolla tanıştıran Samim Göreç'ten Galatasaray'ın efsanevi beşi "Yenilmez Armada" hakkında çok hikâye dinlemiş, hatta bu dev takımın oyuncularıyla bizzat tanışma onuruna da erişmiştir. Gelgelelim karşısında duran kişi, ağzını açmaya gerek duymadan, sadece duruşu, kalıbı ve beyefendi tavrıyla, ona Galatasaray'ın Yenilmez Armada'dan fazlası olduğunu söyler gibidir. Genç Yalçın, o an kaderini tayin edecek kişiye baktığının henüz farkında değildir.

Beyefendi kısa bir aradan sonra, "Biz Yalçın'ı gayet iyi tanıyoruz," diyerek sessizliği bozar ve bakışlarını genç basketbolcuya çevirir: "Mülkiye'den ne kadar burs alacaksın?"

"90 lira."

"Oğlum, biz sana 100 lira verirsek kalır mısın?"

Bu teklif, bir rüyanın gerçekleşmesi gibidir. Gerçi genç Yalçın Mülkiye’de de bir basketbol geleneği olduğundan haberdardır; ancak Ankara’ya yerleşmeye hazır olduğundan henüz emin değildir. O bir yana, Galatasaray Genç Takımı’nda kendini ispat etmeye çalışan Yalçın, hayranlıkla seyrettiği ağabeylerinin bir takım arkadaşı, Yenilmez Armada’nın bir parçası olmak üzeredir.

Yine de odadaki havaya uygun davranmalıdır. Heyecanına rağmen kendini toparlayıp vakur bir edayla kısaca, “Peki,” diyerek karşılık verir ve odadaki büyüklerinden izin isteyerek kulüp binasının tanıdık koridorlarına geri döner. Sporcu olarak ilk pazarlığını bu şekilde sonlandırdıktan kısa bir süre sonra, masa başındaki beyefendinin Galatasaray Spor Kulübü’nün kurucusu, efsanevi başkan Ali Sami Yen olduğunu öğrenecektir.

İlk transferi gerçekleşmiş, yetim çocuklarının okulu Darüşşafaka Lisesi son sınıf öğrencisi olarak girdiği kapıdan Galatasaray basketbol takımının, hem de ilk profesyonel oyuncusu olarak çıkmıştır.

Ne var ki, daha 18 yaşında Türkiye’nin “rüya takımı”nın bir parçası olan Yalçın Granit’in hayata başlangıcı ve ilk adımları hiç de kolay olmamıştır...

İLK ADIMLAR

17 Eylül 1932’de dünyaya geldiğinde, Yalçın Granit gözlerini bir renk cümbüşüne açmış olmalıydı: Yaz akşamları havanın puslanmasıyla Boğaz tepeleri birbiriyle kaynaşır, küçük tekneler leylak rengindeki suya batarak ilerler, akşam vaktinin sönük ışığı çizgileri silerek hülyalı görüntüler yaratırdı. Uzun bacalı Boğaz vapurları, suya yansıyan yeşil lambalarıyla Arnavutköy İskelesi’ne yanaşır, yolcu indirip yolcu alırdı. “Tahta evlerin, çatıların, yokuşların mahallesiydi,” Tezer Özlü’ye göre Arnavutköy. “İstanbul içinde yolları, Rum balıkçıları, deniz kıyısındaki meyhaneleri ile kentin en az bozulmuş semtlerinden biriydi.”*

Küçük Yalçın üç yaşındayken babası gazeteci Sadettin Granit’i kaybetti. Daha birkaç yıl geçmedi ki bu kez annesi, yeni bir hayata başlama kararı alarak onu arkasında bıraktı; ikinci bir evlilik yapıp Tokat’a yerleşti. Bunu atlatmak hiç şüphesiz güç bir işti. Yalçın’ın sorumluluğunu büyük teyzeleri ve anneannesi üstlendi.

Kalabalık bir evde yalnız bir çocukluk geçiriyordu. Ona asıl yarenlik edenler, Arnavutköy’de suretini bulduğu tertemiz Boğaz, üstünde süzülen martılar, ahşap evler, küçük vapurlar, rengârenk insanlara mesken olan rengârenk yalıları. Boğaziçi Köprüsü’nün ve kazıklı yolun henüz zuhur etmediği bir balıkçı kasabası görünümündeki, mevsimine göre sıcak, mevsimine göre hüznü Arnavutköy...

Çocukluğunu bu Arnavutköy’de geçiren ve Yalçın Granit’le lise çağlarındayken tanışan yönetmen Ertem Göreç anlatıyor:

* Tezer Özlü, *Kalanlar*, Ada Yayınları, 1985.

Sadettin Granit

Ben Arnavutköy'e 1940 senesinde, ikinci sınıfta okurken geldim. Ağabeyim Samim de o sırada Robert Kolej'de okuyor, spor yapıyordu. O yıllarda İstanbul'un o bölgesindeki sosyal yapı gerçekten çok ilginçti: Ortaköy, Kuruçeşme, Arnavutköy ve Bebek... Yan yana konumlanmış bu dört semtin birbirleriyle alakaları yoktu. Bebek, tıpkı şimdi olduğu gibi, Türkiye'nin en mutena yerlerinden biriydi; hem görüntüsü hem de yaşayanların modernliği bakımından. Kuruçeşme ise hiç itibar

görmeyen, hatta aşağılanan bir yerdi. Galatasaray Adası o yıllarda kömür deposu olarak kullanılırdı ve esen rüzgârın etkisiyle karşıdaki Kuruçeşme daima simsiyah bir tozla kaplı olurdu. Ben şuna inanıyorum: İnsanlar yüксеlebilmek için trampenlere ihtiyaç duyarlar. Ya yukarı çıkarsınız ya da suya düşersiniz. Ama mutlaka bu trampenleri kullanıp zıplamak lazım. Bir ayağı Bebek'te bir ayağı Kuruçeşme'de olan Arnavutköy de o günlerde çok iyi bir trampendi. Yalçın'ın yaşadığı ev, bu trampenin tam göbeğindeydi.

Okul hayatına Arnavutköy İlkokulu'nda başlayan Yalçın, ortaokulda Darüşşafaka Lisesi'ne geçiş yaptığında çocukluğunun geniş renk paletine koyu tonlarda bir yeşil daha eklenecekti. Çarşamba'daki yeşil parmaklıklılı büyük kapının ardında onu bekleyen yeni ve oldukça zorlu bir hayat vardı.

Bundan böyle hafta içinde yurttan kalacak, Türkiye'de savaşın etkilerinin derinden hissedildiği yokluk yıllarında, kendisi gibi yalnız, yetim çocuklarla bir koğuşu paylaşarak büyüyecekti. Cumartesi günleri "eve" dönme vaktiydi. Çocukluğunun mavisine, yeşiline, aynı yalılara, aynı yokuşlara, uzak ülkelerin özlemini getiren aynı beyaz yolcu gemilerine, martılara ve su muhallebilerine...

Adanmak, Türkiye’de benzeri gittikçe azalan kitaplardan biri; bir başarı öyküsünün kahramanının yaşamına eğilen, unutulmasının önüne geçmeyi amaçlayan bir çalışma.

Yalçın Granit, Türk basketbolunun kuruluş yıllarından başlayarak bugüne kadar etkin rol oynamış; önce sahada, sonra kulübede, ardından da yazılarıyla basında milli basketbolumuz için emek vermiş bir isim. Elinizdeki kitap, yalnızca onun basketbol macerasını kayda geçirmeyi amaçlamıyor. **Adanmak**, hem spor tarihimiz için bir belge hem de yeni kuşaklar için bir şeye adanabilmenin ve başarılı olmanın imkânsız olmadığını gösteren örnek bir yaşamöyküsü.

Onun çarpıcı “kendini yoktan var etme” serüveninin izini sürerken de fonda bir yüzyıldan diğerine güçlenerek yol alan Türk basketbolunu, geçirdiği evreleri aşamalarıyla gözler önüne seriyor.

#basketbol #tutku #adanmak #cesaret #kendiniyoktanvaret #pesetme #umut

